

Lyrisk höst

För den generation som nu färdas fram mellan livet och döden går vägen genom allt mer mörkande land. Våra sångare har upplevt en kort, fri, förhoppningsfull tid, sedan slöt sig det fientliga mörkret allt närmare, uppslukande somliga, skrämmande andra i döden. Nu lyser kvällshimlen röd av blod. Därbortom lurar natts och dödens mörker, men vad kommer sedan. Thanatos mörka vingar kastar sin skugga över denna hösts sänger. Redan titlarna på några av dessa diktsamlingar säger en hel del: Sång för reskamrater; Flöjter ur ödsligheten; Färjsång; De sju dödsynderna. Färden går mot ogästvänliga, främmande trakter. Den som redan tvingats sätta foten på den nye Carons färj-däck gör bäst i att använda dunkla chifferspråk, om han måste ventilera sin tro och sina förhoppningar inför reskamraterna, om han vill trösta och styrka. Endast hos de pålitliga, välintierade kan och får denna lyriska chifferskrift väcka resonans:

Mitt ord är till när ting till nackdel vridas:
när huvudkudden väts av ångestsveitt;
när knektens lans fläkt upp din ena sidas
artärer, vill det stå till hjälp berett.

O, må dess röst i hemlighet bli hörbar
för den som bödlar ha belagt med black,
dess chifferskrift bli tydd, när oförstörbar
natur besudlas av en stövelklack.

Så anslår *Johannes Edsfelt* tonen i "Sång för reskamrater", höstens märkligaste diktsamling, och säkerligen författarens bästa. Han har tidigare använt hårdare, bittrare tonfall och mer påfallande djärva rim, men aldrig har han i kompositionen mer fulländat, mer genomgripande vetat att bland de tunga rytmerna, de djupa tonerna, de dunkelt skimrande orden väva in ljusare tonskalor av rik naturupplevelse, och hoppfulla strofer om den milda tystnadens seger över maktvrålet. Smärta men inte resignation ligger det i dessa sånger vid branten till skymningslanden. Frågande, spejande efter ljusningen vänds ögonen mot framtiden:

Kvällsglansen över tungen
byts den i morgonglöd?

Naturens stilla patriarkaliska skymning, tunnelns och grottans hotfulla, plötsliga mörker är nyckelorden i denna dikt. Visst är det chiffer och dunkla symboler, och ändå är man böjd att betrakta samlingen som författarens lättförståeligaste. Endast sällan behöver man för ordvalets skull söka sig till Nordisk familjebok (palimpsest etc.).

Bertil Bull Hedlund har tecknat vignetten på Edsfelts diktsamling: några symboliska detaljer av verkligheten, sedda med en skarpt etsad klarhet i konturerna. De sökande, drömligt antydande landskapslinjerna och de vida horisontutblickarna på två teckningar av

Johannes Edsfelt.

Stig Åsberg utgör prologen till en annan av höstens lyriksamlingar, *Gunnar Ekelöfs* "Färjesång". Kongenialare kunde inte från början skillnaden mellan de två diktartermenten markerats. Ekelöfs chifferspråk är surrealisternas, hans budskap är den ensamma människan, och hans tro att vägen till gemenskap och solidaritet endast kan gå genom sökande i jaget:

Det som är boskap i andra är boskap också i dig.
Gå den undre inre vägen:
Det som är botten i dig är botten också i andra
Svårt att vänja sig vid sig själv.
Svårt att vänja sig av med sig själv.

Den som gör det skall ändå aldrig bli övergiven
Den som gör det skall ändå alltid förbli solidarisk.
Det opraktiska är det enda praktiska
i längden.

Ekelöfs dikt är ofta svårtydd, synes ofta motsägelsefull, men är det säkerligen avsiktligt. Diktaren kan inte se verkligheten som något färdigt och lättfattbart. De kontradiktioner han uppställer är inte paradoxer utan emanerar från "ett tänkande känslolivs" sökande efter de väsentliga tingen i en tillvaro som just nu är så litet homogen som möjligt. Han söker lägga en grund i avgrunden och skildra tomrummet mellan vägar, stenar och ord. Samlingen innehåller många mycket bra dikter. Särskilt fäster man sig vid den sista avdelningen Fuga, med dess uppgående i ett disigt svenskt sommarlandskap. Av författarens tidigare diktsamlingar erinrar denna mest om "Dedikation".

Svårare och ännu obegripligare än de tidigare här nämnda är *Karin Boyes* posthuma dikter "De sju dödsynderna", icke blott genom sin ofullbordade, fragmentariska form och sin dödsnähet. Skaldinnan Karin Boye talade sierskornas språk, orden stiger ur hennes eget oroliga själsdjup. Det blir en bön om förlåtelse, som i den stort upplagda titelcykeln, eller ord av förtröstan om livets fortgång och särens läkande på trots

TEATER

Studentnummer av Taggen

Genom välvilligt tillmötesgående från Nya Teaterns direktion har för Stockholms Studentteater arrangerats en extramatiné till nedsatta priser på den lilla succésrevyn "Taggen". De mer än hundra vanliga föreställningarna har nämligen varit utsälda till ganska höga biljettpreiser och något tal om studentrabattens användande under sådana omständigheter har ju ej gärna kunnat vara möjligt. Genom de humana priser som extrupplagan äsatts har det varit möjligt att bereda 250 av kårens medlemmar tillfälle att se revyn.

Revytidningen Taggen förtjänar i hög grad en intellektuell eller åtminstone akademisk publiks intresse. Däri är den en minst sagt farlig konkurrent till Gaudeamus. Utan tvekan vill vi emellertid rekommendera

av allt som störtar samman. Hjalmar Gullberg, som redigerat samlingen, har som inledning skrivit en utomordentligt vacker och klagörande essä.

I mycket olik Karin Boye är höstens andra skaldinna *Ebba Lindqvist*, vars diktsamling "Röd klänning" liksom hennes tidigare präglas av de enkla, de varma och uppriktiga tonfallen. Hon är bäst när hon skildrar vardagen och den karga västkustnaturen, men den lågmälda stämman har också övertygande uttryck för död och evighet, för unglücks kärlek och tung, tom sorg. Titeldikten, dikten om Sappho, den förtjusande lilla sviten Debutant är äkta lyrik, och dikt av ett speciellt, nästan rörande ordknapp, svenskt kynne. Jämför man *Ebba Lindqvists* dikter med *Bertil Malmbergs* ger kontrasten en chock. Jämförelsen blir inte rättvis. Malmbergs dikt bygger säkerligen även den på ett upplevt innehåll och har något att säga, men exakt vilken melodi hans "Flöjter ur ödsligheten" spelar upp är svårt att gissa. Man tycker sig förnimma ett tydligt avståndstagande från alla slags grupprörelser på "rösternas torg" men samtidigt en dragning åt mystik, som man inte är säker på om den är till enbart för rysningens och spöktämningens skull. Mästerlig i genren är emellertid den långa dikten "Hött ingo bött" (örf. är förtänksam nog att själv meddela ordförklaringar på flera av sina dikter), som dessutom har ett djupt mänskligt innehåll: förhållandet mellan generationerna. Det mesta är suggestivt, skickligt och ståtligt, men har en smula smak av medvetet paradnummer.

Santliga orsan omnämnda diktsamlingar har utkommit på Bonniers förlag.

Claes Hoogland.

vår nya studenttidningskollega. Redaktör Staffan Tjerneld kan sina saker. Vad man speciellt fäster sig vid i revyn är den kultiverade atmosfär som hela tiden vilar över de olika numren, antingen det rör sig om "de händiga små herrarna" som stjärper respektive hjälper vår nation eller om Le quatorze juillet. Det vore orättvist att särskilt reklamera med någon skådespelarinsats. Allting görs så konstnärligt och samtidigt anspråkslöst. Det är revyn som helhet, som är så entusiastmerande och välgörande frispråkig. — oo —

Sagoteater i Medborgarhuset

Efter flera mer eller mindre sporadiska försök har Stockholm fått en fast sagoteater. På uppdrag av borgarrådet Oscar Larsson har den unge regissören Ingmar Bergman — känd bl. a. från sin lyckade uppsättning av Strindbergs "Pelikanen" i Studentteatern i våras — med Medborgarhusets lilla scen som verksamhetsfält samlat omkring sig en ensemble av elever från stadens teaterskolor samt unga skådespelare. Scenen har under höstens lopp givit dels "Elddonet" efter H. C. Andersen, dels Shakespears "En midsommarnattsdröm", och den med scenen i storlek överensstämmande salongen har genjudit av glada skratt och förtjusta rysningar från en hänyrckt barnpublik. Intresset — stort redan från början — har vuxit så hastigt, att skolorna tre veckor i förväg försäkra sig om biljetter till de abonnerade föreställningarna varje vardagskväll.

Som nästa program på Sagoteatern repeteras för närvarande Topelius' Fågel Blå, som beräknas få sin premiär den 28 november. *Gritt.*

Shakespearekväll

Kursverksamheten och Studentteatern kommer att arrangera en gemensam afton torsdagen den 27 november, som har något att bjuda såväl språkmannen som musik-, dans och teaterlärskaren inom kåren. Det är inget mindre än "An evening with Shakespeare", som man får tillfälle att vara med om.

I Studentteaterns regi har sedan mer än en månad tillbaka en grupp unga engelsmän arbetat med inövnandet av sista akten ur "A Midsummer-Night's Dream". De tvåtäckta engelsmännen skara har visserligen något utökats med svenska krafter, men genom repetitionernas skärpsed skall väl knappast några felaktiga accenter ha sluppit fram till premiärföreställningen. Att den korta sceniska handlingen, kring hantverkarframförandet av Pyramos och Thisbe blir kvällens huvudpunkt tar vi för givet. Blir den det inte genom spelet — amatörer är nu en gång amatörer även om de är från ett annat land — så bör den bli det genom sin inramning av färgrika dräkter, trolsk älvdans och tidstrogen musik. För den senare svarar en liten, för aftonen sammansatt orkester, bestående av elever från Musikaliska Akademien. Danserna instuderas av herr Ivo Cramér, en av Karl Gerhardsrevyns yngre stjärnor, som förklarar älvdansernas mysterier för en grupp flickor ur Akademiska folkdanslaget.

I övrigt kommer Shakespearekvällens program att